

1893-2008

Gyülekezeti Hírmondó

2009. Nyár
5. évf. 2. szám

***Kedves Testvéreink!
Gyülekezeti Hírmondónk nyári számával
mindenkinek kellemes nyári pihenést és
feltöltődést kívánunk.***

Photo © János Scheffer

Nyár a Szarvasi Arborétumban

A 435 éve született Szenczi Molnár Albertre
42. zsoltafordításával emlékezünk.

XLII. ZSOLTÁR

Külömb-külömb panaszi Dávidnak.

1. Mint az szép híves patakra
Az szarvas kívánkozik,
Lelkem úgy ohajt Uramra,
És hozzá fohászkodik.
Tehozzád, én Istenem,
Szomjúhozik én lelkem,
Vajjon színed eleiben
Mikor jutok, élő Isten?
2. Könnyhullatásim énnékem
Kenyerem éjjel-nappal,
Midőn azt kérdik éntőlem:
Hol Istened, kit vártál?
Ezen lelkem kiontom,
És házadat ohajtom,
Hol az hívek seregiben
Örvendek szép éneklésben.
3. Én lelkem, mire csüggedsz el,
Mit keseregsz ennyire?
Bízzál Istenben, s' nem hágy el,
Kiben örvendek végre,
Midőn hozzám orcáját
Nyújtja szabadítását.
Óh, én kegyelmes Istenem
Melly igen kesereg lelkem!

4. Mert terólad emlékezem
Ez Jordánnak földéről,
Szent helyedre igyekezem,
Ez Hermon kis hegy mellől.
Mélység kiált mélséget,
Midőn én fejem felett
Az sok sebes víz megindól,
Mint egy erős hab, megzúdól.
5. Sebessége árvizednek
És az nagy zúgó habok
Énrajtam öszveütköznek,
Mégis hozzád óhajtok,
Mert úgy megtartasz nappal,
Hogy éjjel vigassággal
Dicséreteket éneklek
Néked, erős őrizőmnek.
6. Mondván: Isten én kőszálam,
Mire felejtesz így el?
Ellenségim vadnak rajtam,
Gyászban járok veszéllel,
Mert az ő hamis nyelvek
Csontaimban megsértnek,
Mert így bosszontnak ellened:
Lássuk, hol vagyon Istened.
7. Én lelkem, mire csüggedsz el,
Mit kesergesz ennyire?
Bízzál Istenben: Nem hagy el,
Kiben örvendek végre,
Ki nékem szemlátomást
Nyújt kedves szabadulást,
Nyilván megmutatja nékem,
Hogy csak ő az én Istenem.

A gyülekezet életéből

Népmozgalmi adatok

Megkereszteltük:

Hermann Tivadar, Popnikolov Orsolya,
Kovács Réka Emese, Zajác Rita, Zajác
Kristóf, Nagy Dániel, Tarácsky Laura
Tamara

Megeskettük

Mező László és Somogyi Veronika, Szabó
Tibor és Együd Eszter

Eltemettük:

Fehér Károlyné sz. Rátkai Márta, Füstös István,
Cúc Dávid, Szabó Árpád, Kiss Lajosné sz.
Major Edit, Matyasovszky Pálné sz. Szegedi
Etelka, Dobolyi Lajosné sz. Tittl Jolán, Tibori
József, Lipcsei József

Az elmúlt hónapok gyülekezeti programjai:

április 16-19. két ifjúság közös tavaszi csendes
hétvégéje Sárospatakon
április 24. Erzsébeti esték keretében "Magyar
tavasz" címmel, énekkarunk koncertje
május 7. Kis ifi négyedik születésnapja
május 16. konfirmációi "vizsga"
május 17. konfirmáció
május 20. ifjúsági énekkar szolgálata
Pestszentlőrinc-Szemeretelepen
május 21. énekkarunk áldozócsütörtöki
szolgálata Soroksáron
május 23. gyülekezeti kirándulás Sopronban
május 24. presbiteri vacsora
május 25-31. pünkösd evangélizáció

2005. május

Kálmán Béla jövetele és menetele kapcsán köszöntő szavak „kibúcsúzása” elé!

Decemberben múlt 16 esztendeje, hogy
Kálmán Béla nagytiszteletű úr –kéresemre- Dr.
Hegedűs Lóránt püspök úr kirendelésével,
mint beosztott lelkész megkezdte
gyülekezetünkben szolgálatát, melyet 2009

tavaszán itt letett, hogy megkezdje önálló parókus lelkészi munkáját Ráckeven.

Azért kértem éppen őt püspök úrtól munkatársnak, mert ismertem szüleit, édesapja rendszeresen szolgált közöttünk és „ismergettem” őt magát is, akiben egy csendes, komoly, hívó fiatalembert véltem felfedezni. Ráadásul éppen ezidőtájt lettem esperes, amivel együtt járt a Pesterzsébet-Központi gyülekezet vezetésén túl Budapest felének –akkor- 24 gyülekezetének felügyelete is. Megbízható, pontos, tehetséges munkatársra volt szükségem.

Nem csalódtam –nem csalódtunk. Béla olyan szolgatárs lett mind a gyülekezetben, mind az egyházmegyében, akinek félelem nélkül hátat lehetett fordítani, akire felelős és önálló szolgálatokat lehetett bízni.

Nőtlen emberként ideje szabad részét is a gyülekezetben töltötte és a közösségnek adta. Nem az óráját nézte, hanem a feladatot.

Így volt ideje –elsősorban- a gyülekezett felnőtt és idősebb tagjaira. Nagy hűséggel látogatta, szeretetteljes türelemmel gondozta őket. A csütörtöki bibliakör lelki vezetője lett.

Kálmán Béla a kórusban

Sok szállal kötődött hozzánk, melyek közül a legerősebb Gabriella volt.

Boldog, szép házasság lett belőle, nekünk még rokonság is! És azóta már itt van Gergő is, örömük és ajándékuk.

Hálás szívvel gondolunk rájuk és köszönjük őket Istennek. Béla egy palástot kap a gyülekezettől. Ebben a papi palástban ott van

minden köszönetünk, imádságunk, jó érzésünk és jó kívánságunk.

Kedves Béla! Amikor beléptél először a hivatalunkba, szívembe zártalak. Most, hogy kiléptél –mert Isten feljebb terhelte és magasztalt- mégis ott maradtál. Őszinte, igaz szeretettel köszönök meg Istennek minden időt, közös szolgálatot és köszönöm, hogy testvér lettél és az is maradtál. Ha hívásunkra jössz időnként szolgálni, hazajössz.

Áldáskívánással köszönt a Presbitérium, gyülekezeti csoportok és mindannyiuk nevében volt principálisod, szolgatársad a Krisztus Jézusban:

Takaró Tamás

A gyülekezet tagjai mesélik...

Sárospataki csendes hétvége

Ez a tavasz más volt a pesterzsébeti ifjúság számára, mint az ezt megelőzők. Immáron tizenöt esztendeje, hogy gyülekezeti termünk péntek estéenként otthont ad a „nagyifinek”, s Isten kegyelméből négy éve megalakulhatott a „kisifi” is. Mindkét társaság tavasszal, ősszel és nyáron külön programokon, táborokban vesz részt ifj. Takaró Tamás vezetésével. Idén első ízben a két kör közösen utazott el tavaszi csendes hétvégénkre, Sárospatakra.

Többek nagy bánatára az iskola, munka és egyéb kötelezettségek miatt a társaság nem indulhatott egyszerre. Az első csapat április 16-án, csütörtökön este érkezett meg a szálláshelyre, a Kazinczy internátusba, ahol rövid áhítat után eligazítás következett, majd a hosszú úttól elfáradva meglepően hamar nyugovóra tértünk.

Pénteken, a csendesség és a reggeli után - kiegészülve egy újabb 5 fős csapattal- ellátogattunk a Sárospataki Református Kollégiumban lévő nagykönyvtárba és múzeumba, ahol láthattuk az első nyomtatott Bibliát és az orosz államtól nemrégiben visszakapott nagy értékű könyveket is. Délután megtekintettük a Rákóczi-várat és az ún. "Vörös tornyot", de sajnos az idő ekkorra már elromlott, így kicsit megázva tértünk haza szállásunkra. Közben megérkezett az utolsó

két autó is és kiegészült a társaság 31 főre. Miután elköltöttük vacsoránkat és fölmelegedtünk kissé, kötetlen időtöltés következett. Jó volt látni, hogy a két ifi milyen jól megérti egymást és milyen tartalmasan, vidáman múlhatja az időt együtt. Este új környezetben ugyan, de megtartottuk szokásos ifi óránkat.

Szombaton Göncön, Telkibányán és Vizsolyban jártunk. Megtekintettük a helyörténeti érdekességeket, híres templomokat, az eredeti 1590-ben kiadott Vizsolyi Bibliát és tartalmas előadásokat hallgattunk meg a helyi lelkipásztoroktól. Telkibányán fogyasztottuk el jóízű, ám de nem túl bőséges ebédünket és megnéztük a bányamúzeumot is. „Hazatérve” Patakra azonban finom és kiadós vacsora várt bennünket, a Comenius Tanítóképző Főiskola gyakorló iskolájának ebédlőjében. Hét órától Beidek Endre lelkipásztor, kollégiumi nevelőtanár tartott szellemet megmozgató, érdekes esti áhítatot. Erről még napokkal később is beszélgettünk. Az utolsó esti szabad program után csak éjfél felé csendesedett el a kollégium, ekkorra már nagyon összeszokott a társaság.

Gönc

Vasárnap istentiszteleten vettünk részt, az ebédet fagyizás és gyors összecsomagolás követte. Kettő órakor hét autó gördült ki az internátus kapuján, de még nem egyenesen haza, hanem Tokaj felé vettük utunkat. Itt az egyórás szabadprogram közel kétórássá hízott, de a szép időben, az ódon hangulatú téren, finom nektárok és a barátok, testvérek társaságában ennek mindenki örült. Istennek legyen hála, késő délutánra épségben hazaérkezett az ifjúság. Az együtt szerzett élmények s a vidám percek emléke azt súgja, a két ifjúság számára nem ez volt az utolsó közösen eltöltött hétvége.

Mező Annamária

Hírek

Gyülekezetünk lelkipásztora, Takaró Tamás július 27-én tölti be hatvanadik életévét. Ez alkalomból köszöntjük Őt július 26-án, vasárnap az istentisztelet keretén belül. A család és az egyházközség elöljárói, szeretettel hívják a kedves testvéreket az istentiszteletet követő szeretetvendégségre.

Brandenburg Sándor
főgondnok

Nyári táboraink

Június

18-25. kis ifi tábor, Balatonalmádi
29-03. hittanos tábor, Tata

Július:

27-aug 3. nagy ifi nyári tábor, Dömsöd

Augusztus:

24-31. nagy ifi, erdélyi tábor

Kitekintő

Júniusban van a trianoni békediktátum évfordulója. Ebből az alkalomból álljon itt egy éppen 90 éve íródott vers, amely Erdély megszállása után, de még a békeszerződés aláírása előtt keletkezett:

Sajó Sándor: Magyar ének 1919-ben

Mint egykor Erdély meghajszolt határán
A fölriasztott utolsó bölény,
Úgy állsz most népem, oly riadtan, árván,
Búd vadonának reszkető ölén;
És én, mint véred lüktető zenéje,
Ahogy most lázas ajkadon liheg,
A hang vagyok, mely belesír az éjbe
És sorsod gyászát így zendíti meg:

Két szemem: szégyen, homlokom: gyalázat,
S a szívem, ó jaj, színig fájdalom...
Mivé tettétek az én szép hazámat?
Hová süllyedtél pusztuló fajom?
Fetrensz a sárban, népek nyomorultja,
Rút becstelenség magad és neved, -
Én mit tegyek már?... Romjaidra hullva
Lehajtom én is árva fejemet.

Laokoon kínja, Trója pusztulása
Mesének oly bús, sorsnak oly magyar;
A sírgödör hát végképp meg van ásva?
A Föld mely ápolt, most már eltakar?
Búm Nessus-ingét nem lehet levetnem,
De kínja vád, s a csillagokra száll,
Ha végzetem lett magyarrá születnem
Magyarnak lennem mért oly csúf halál?

Nemzet, mely máglyát maga gyújt magának
És sírt, vesztére, önszántából ás,
Hol száműzötté lett a honfibanat
És zsarnok göggé a honárulás,
Hol a szabadság őrvongásba rothad,
Meváltót, s latrot egykép megfeszít,
Hol szívet már csak gyávaság dobogtat, -
Ah, rajtunk már az Isten sem segít!

Pattogva, zúgva ég a magyar erdő,
Az éjszakába rémes hang üvölt,
Lehullt az égről a magyar jövődő,
Millió göröngyre omlik szét a föld;
De bánatomnak dacra lázadása
- Mint örület, mely bennem kavarog –
Fölrebben most is egy-egy szárnycsapásra,
Még nem haltam meg, - élni akarok!

A mindenségbe annyi jaj kiáltson,
Ahány magyar rög innen elszakadt;
A tíz körmömmel kelljen bár kiásnom,

Kiásom a földből a holtakat:
Meredjen égnek - körül a határon
Tiltó karjuknak végtelen sora
S az ég boltján fenn lángbetűkkel álljon
Egy égő, elszánt, zordon szó: soha!

Soha, soha egy kis göröngyöt innen
Se vér, se alku, se pokol, se ég –
Akárhogy dül most szent vetéseinkben
Idegen fajta, hitvány söpredék:
E száz maszlagtól részegült világon
Bennem hitvallón egy érzés sajog:
Magyar vagyok, a fajomat imádom
És nem leszek más, inkább meghalok!

Uram, tudd meg, hogy nem akarok élni,
Csak magyar földön és csak magyarul...
Ha bűn, hogy lelket nem tudok cserélni,
Jobb is, ha szárnyam már most porba hull:
De ezt a lelket itt hagyom örökbe,
S ez ott víjjog majd Kárpát havasán,
És belesírom minden ősi rögbe:
El innen rablók, - ez az én hazám!

És leszek szégyen és leszek gyalázat
És ott égek majd minden homlokon,
S mint bujdosó gyász az én szép hazámat
A jó Istentől visszazokogom;
És megfúvom majd hitem harsonáit,
Hogy tesz majd Isten gyönyörű csodát itt:
És bölcsővé lesz minden ravatal, -
Havas Kárpátoktól kéklő Adriáig
Egy ország lesz itt, egyetlen, s magyar.

Erdélyi hegyek között...

Évfordulók 2009. június 15-től szeptember 15-ig

Június 23.

1874 (135 éve történt)

☞ Budapesten 1874. június 23-án indult meg a fogaskerekű vasút a Városmajortól a Svábhegyig.

Június 24.

1859 (150 éve történt)

☞ Az olasz-francia csapatok súlyos vereséget mértek az osztrákokra a véres solferinoi ütközetben

Június 28.

1914 (95 éve történt)

☞ Szarajevóban Gavrilo Princip anarchista meggyilkolta Ferenc Ferdinánd trónörökös és feleségét. Ez szolgált ürügyként, az első világháború kirobbantásához.

Július 31.

1849 (160 éve történt)

☞ Valószínűleg ezen a napon halt meg Petőfi Sándor költő.

Petőfi Sándor: Az erdélyi hadsereg

Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk,
A szabadság régi bajnoka!
Bosszuálló fénnel jár előttünk
Osztrolenka véres csillaga.

Ott megy ő, az ősz vezér; szakálla
Mint egy fehér zászló lengedez;
A kivívott diadal utáni
Békeségnek a jelképe ez.

Ott megy ő, a vén vezér, utána
A hazának ifjusága mi,
Igy kísérik a vén zivatart a
Tengerek szilaj hullámai.

Két nemzet van egyesülve bennünk,
S mily két nemzet! a lengyel s magyar!
Van-e sors, amely hatalmasabb, mint
E két nemzet, ha egy célt akar?

Egy a célunk: a közös bilincset
Összetörni, melyet hordozánk,
S összetörjük, esküszünk piros mély
Sebeidre, megcsufolt hazánk!

Küldd elénk, te koronás haramja,
Légióként bérszolgáidat,
Hogy számodra innen a pokolba
Holttestökből építsünk hidat.

Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk,
A szabadság régi bajnoka!
Bosszuálló fénnel jár előttünk
Osztrolenka véres csillaga!

Bánfihunyad, 1849. március 26-27.

Petőfi szobra Koltón

Augusztus 1.

1919 (90 éve történt)

☞ A kommün bukása Budapesten: lemond a Forradalmi Kormányzótanács.

Augusztus 4.

1919 (90 éve történt)

☞ Budapestre bevonul a román hadsereg.

Augusztus 10.

1664 (345 éve történt)

☞ A vasvári béke lezárta a Török Birodalom és I. Lipót német-római császár és magyar király között 1663-ban kirobbant háborút. A császár elismerte a török szultán fennhatóságát Erdély felett, Magyarország megosztott maradt
1534 (475 éve történt)

☀ Párizsban Loyola Ignác teológus és pap megalapította a jezsuita rendet Jézus Társasága (Societas Jesu) néven.

Augusztus 23.

1849 (160 éve történt)

☀ Meghalt Maderspach Károly kohó- és hídmérnök, Maderspach Viktornak, az 1921-es ágfalvi csata hőisének a nagyapja, akinek halála őszinte hazafiúságról tanúskodik: felesége a világosi fegyverletétel után megvendégelte Bem tábornokot, amiért Haynau úgy szégyenítette meg, hogy az ötgyermekes családját félmeztelenre vetkőztetve nyilvánosan megvesszőztette. Maderspach Károly nem tudta elviselni felesége szégyenét és öngyilkosságot követett el.

Augusztus 24.

79 (1930 éve történt)

☀ A Vezúv kitörése elpusztította Pompeji és Herculaneum városát. Életét veszítette a legnagyobb római természettudós, id. Plinius.

Pompei romjai

Augusztus 25.

1989 (20 éve történt)

☀ Meghalt Mályusz Elemér, történész, akadémikus (A reformkor nemzedéke, Árpádházi Boldog Margit, Zsigmond király uralma Magyarországon).

Augusztus 26.

1789 (220 éve történt)

☀ A francia Nemzetgyűlés kiadta világtörténelmi jelentőségű deklarációját az emberi jogokról.

Augusztus 28.

1749 (260 éve történt)

☀ Megszületett Johann Wolfgang Goethe német költő, regény- és drámaíró. Legismertebb műve a Faust

Augusztus 29-

1434 (575 éve történt)

☀ Megszületett Janus Pannonius (eredeti nevén: Csezmiczei János) humanista, latin nyelven alkotó költő, a magyar világi líra első jelentős képviselője.

Janus Pannonius: Könyörgés az istenekhez a török ellen hadba induló Mátyás királyért

Bontja a szent lobogót, viszi Mátyás a török ellen;

Rajta, segítsétek mind, egek istenei;
Add neki kardod, Mars; paripád, Castor;
Phoebus íjjad;

Pallas, a vértedet; add, Herkules a buzogányt!
Vulcanus, kalapálj páncélt, mit a dárda se tör be,

Achilles aminőt hord vala és Aeneas;
A csatavész közepette, fölébe borítva a pajzsod,

- Meg ne sebezhessek - védj te magad,
Jupiter!

Ámde ha jobban esik lustán heverészetek ottfenn,

Szóljatok atyjának, küldje le őt körötök,
S nem kell más, maga is megvédi fiát a csatában,

Szórja az égből is gyorstüzü mennyköveit.

Augusztus 30.

1574 (435 éve történt)

☀ Megszületett Szenczi (Szenci) Molnár Albert református pap, egyházi író, nyelvtudós, zsolnárköltő, műfordító. Ő készítette el az első magyar - latin szótárt.

Szenczi Molnár Albert

(Szenc, 1574. aug. 30. - 1634. jan. 17?, Kolozsvár): zoltárfordító, filológus, nyelvtudós református lelkész.

Ósei székelyek; nagyapja, apja molnár volt. Tízéves korában kezdett iskolába járni szülőfalujában, majd két év múlva, 1586-ban Győrben tanult tovább. Még ez év őszén megkezdte első nagyobb vándorútját Felső-Magyarországon tíz diáktársával, gyalogosan v. vásári szekerekre kapaszkodva. Útja Gönczön ért véget, ahol Károlyi Gáspár szolgálatába szegődött, s nevezetes bibliafordításának kinyomtatásánál segédkezett neki. Két év múlva Debrecenbe ment, s itt tanult tovább 1590-ig. Ez után néhány hónapig nevelő volt Kassán, majd hazatért s még 1590. nov. 1-én megkezdte kilenc évig tartó külföldi vándorútját.

Előbb Wittenbergben, Drezdában és Heidelbergben, az akkori német protestantizmus legnevesebb iskoláiban tanult. Szűkös anyagi viszonyai miatt egyik helyen sem tudott véglegesen megállapodni. Hazuról kisebb összegekkel tudták csak támogatni, főúri mecénásra pedig nem tudott szert tenni. Állandó vándorlásainak - a tapasztalatszerzés vágya mellett - később is pártfogók, pénz, biztos egzisztencia keresése volt a legfőbb célja. Így jutott el 1593. máj. 5-én Strassburgba, ahol végre sikerült hosszabb időre (három év) megtelepednie; az egyik kollégiumban ingyenes helyhez jutott. A strassburgi egyetem a német humanizmus szellemi központja volt; itt számos tudóssal ismeretséget, sőt élete végéig tartó barátságot kötött. Közben elvégezte az egyetem alsó fokozatát, 1595. máj. 21-én baccalaureussá avatták.

A következő évben a kollégium evangélikus vezetői kizárták a kálvinista Szenczit, aki ismét vándorlásra, "bujdosásra" adta a fejét. Svájcot, majd Olaszországot járta végig, felkeresve a nevezetesebb embereket: Genfben a neves idős francia reformátort és zoltárfordítót, Théodore Bčeze-t.

A genfi katedrális

Ez után ismét Heidelbergbe ment s itt további három évig tanult, ezúttal sokkal kedvezőtlenebb körülmények között. Állandó kollégiumi helyet nem kapott, s pénzt csak nehezen tudott szerezni alkalmi pártfogóktól, hazuról, könyvei eladásából. Számos neves humanistával ismerkedett meg, többek között Martin Opitz-cal, a híres német esztétával és költővel, aki később Szenczi révén került rövid időre tanárként Gyulafehérvárra. Az a szellemi légkör, amely itt az egyházi és világi humanisták, történetírók, filológusok között körülvette, későbbi írói tevékenységére is nagy hatással volt.

Itt jelent meg első nyomtatott műve, az Apojtégmata...(Heidelberg, 1599) c. összeállítása is.

Anyagi gondjai azonban egyre súlyosbodtak, eladósodott, s ezért kénytelen volt 1599 őszén elhagyni Heidelberget. Magyarországra tért vissza pénzt, támogatókat keresni és ismét egy nagyobb felső-magyarországi körutat tett. Jelentősebb anyagi támogatást két polgártól, a nagyszombati Asztalos Andrásztól és a kassai Békési Jánostól kapott. 1600 februárjában ismét elhagyta hazáját és megkezdte második, tizenkét évig tartó külföldi tartózkodását. Ezúttal már nemcsak tanulni ment, hanem irodalmi terveinek megvalósítása, műveinek

kinyomtatása végett is. Ennek reményében lett - egyéb foglalkozások mellett - Frankfurtban, a könyvkereskedelem központjában korrektor is. Háromévi hányattatás után Altdorfban sikerült hosszabb időre megtelepednie egy neves humanista nyelvtudós, Conrad rittershausen támogatásával. Itt készítette el *Elemente grammatica Latinae* (Nürnberg, 1604) c. elveszett munkáját, valamint *Dictionarium Latinovngaricum*, ill. *Vngarico Latinvm* c. művét (Nürnberg, 1604). az addigi latin-magyar szótárak terjedelmesek, nehezen használhatók voltak, magyar-latin szótár pedig egyáltalán nem is volt. Szenczi Molnár Albert ezt a szótárt a hazai iskolák latin nyelvi oktatásának megkönnyítésére szerkesztette, javított és bővített kiadásai a 19. századig használatban voltak.

Az elkészült példányok közül többet - további anyagi támogatás reményében - mecénásainak küldött el, egy példányt személyesen vitt Prágába, Rudolf császárnak. Itt barátságot kötött Keplerrel, a híres csillagással is. Altdorfban 1606-ban fejezte be élete fő művét, Dávid zsoltárainak verses fordítását (*Psalterium Ungaricum*, Szent David királynac es prophetanac szaz ötven soltari, Herborn, 1607). A zsoltárfordítás nevezetes előszavában elmondja, miért érezte szükségét a magyar psalteriumnak. Számos zsoltár verses fordítása hiányzik, a meglevők nagy része is gyarló verselésű és kezdetleges rímelésű; csak néhány zsoltár fordítása sikerült szépen, ezek között is a legszebbek Balassi Bálintéi. Szenczi ihletett, szép fordítása páratlan népszerűséget ért el, több mint száz kiadása van, s egyes darabjai máig élnek. Szenczi zsoltárfordítását Moritz hesseni fejedelemnek ajánlotta, s egy példányt személyesen vitt el neki. Sikerült a művelt, tudománypártoló fejedelem állandó támogatását elnyernie, s ennek köszönhetette életének legnyugodtabb hat esztendejét (1607-1612), amelyből négyet Marburgban, kettőt Oppenheimban töltött el. Ezekben az években sajtó alá rendezte a heidelbergi kateból összeállított és fordított *Kis Catechismus* (Heidelberg, 1607) c. munkáját,

Károlyi Gáspár bibliafordításának javított kiadását (Hanau, 1608., 2. kiad. Oppenheim, 1612), E nyugodt évei alatt megnősült, német nőt (Kunigunda Ferinari) vett el (1611. okt. 8.). 1612-ben eleget tett magyar ismerősei sürgető hívásának és visszatért hazájába. Rövid tájékozódó utazás eredményeként Batthyány Ferenc dunántúli főúr szolgálatába szegődött. Rohoncon lett prédikátor s egy év múlva családját is Magyarországra hozta. Nem sokkal később Komáromban lelkészkedett; de e pálya nem felelt meg neki (nem tudta "az ott való állapothoz alkalmaztatni magát"). 1614-ben Hanauban jelent meg *Lusus poetici* c. összeállítása. Ez év őszén elhagyta Komáromot: Erdélybe látogatott el, s megismerkedett Bethlen Gáborral, majd 1615 tavaszán családostul visszatért Németországba.

Heidelberg

E harmadik külföldi tartózkodása kilenc évig tartott. 1619-től 22-ig Heidelbergben élt, innen a harmincéves háború miatt kellett elmenekülnie: Tilly spanyol katonái megkínózták és mindenéből kifosztották. 1622-től 24-ig Hanauban tartózkodott. Ezekben az években prédikáció-fordításokat adott ki - főleg a német Scultetus Ábrahám munkáiból -, Kálvin Institutiójának fordítását és saját imádságait *Imadsagos Könyveczke* (Heidelberg, 1620) címmel. 1624-ben Bethlen Gábor hívására végleg hazatért, Kassára ment.

te békességre valók! de most elrejtettek a te szemeid elől. Mert jönnek reád napok, mikor a te ellenségeid te körülted palánkot építenek, és körülvesznek téged, és mindenfelől megszorítanak téged. És a földre tipornak téged, és a te fiaidat te benned; és nem hagynak te benned követ kövön; mivelhogy nem ismerted meg a te meglátogatásodnak idejét. És bemenvén a templomba, kezdé kiűzni azokat, a kik adnak és vesznek vala abban, Mondván nékik: Meg van írva: Az én házam imádságnak háza; ti pedig azt latroknak barlangjává tettétek. És tanít vala minden nap a templomban. A főpapok pedig és az írástudók és a nép előkelői igyekeznek vala őt elveszteni: És nem találták el, mit cselekedjenek; mert az egész nép ő rajta függ vala, reá hallgatván.”

Alapige: Lukács 19; 37-38

„Mikor pedig immár közelgete az Olajfák hegyének lejtőjéhez, a tanítványok egész sokasága örvendezve kezdé dicsérni az Istent fenszóval mindazokért a csodákért, a melyeket láttak; Mondván: Áldott a Király, ki jó az Úrnak nevében! (...)”

E jól ismert történet páratlan esemény abban az értelemben, hogy Jézus Krisztus egész földi élete, szolgálata során csak egyetlen egy alkalommal fogadta el hogy őt királynak, messiásnak kijáró tisztelettel, hódolattal, imádatlal köszöntsék, virágvasárnapon. Jézus Krisztus földi élete, szolgálata során már volt alkalom, hogy királlyá akarta őt tenni a nép. Amikor megsokasította a kenyeret és csak férfiak több mint ötezren ettek az általa megsaporított kenyérből, akkor a sokaság királlyá akarta tenni. Jézus akkor kitért ezelől, de még az elől is hogy királynak és messiásnak kijáró hódolattal és imádatlal köszöntse a nép. Egyszer fogadta el ezt, virágvasárnap. Az oka ennek az, hogy Isten rendje szerint elérkezett az ideje, egy régi ószövetségi prófécia beteljesedésének. Zakariás könyve 9. fejezetében így szól egy régi prófécia: Örülj nagyon, Sionnak leánya, örvendezz Jeruzsálem leánya, ímhol jó néked a te királyod, számárháton ülő, azaz nőtényszamárnak vemhén? Isten rendje

szerint akkor, azon az első virágvasárnapon érkezett el az ideje annak, hogy ez a régi prófécia beteljesedjék. És Jézus, aki élete minden dolgát, összes tennivalóját, szolgálatát mindig az isteni tervhez igazította, most is így cselekedett, és engedelmesen betöltve a prófeciát, mint király, mint messiás bevonul Jeruzsálembe. A páska ünnepre odaseregülő hatalmas sokaság hozsannázva, királynak, messiásnak, Istennek kijáró hódolattal térdre borul előtte, a ruháit teríti elé, és így üdvözli: Áldott, aki jó az Úrnak nevében. Jézus egész földi életére igaz volt, a nagyhét minden eseményére különösképpen is igaz volt, hogy mindig, minden az isteni terv szerint valósult meg. Jézus soha nem engedte, hogy siettessék. Többször próbálták rávenni, hogy tegyen már meg valamit. Ilyenkor azt mondta: nem jött még el az én óráim, és nem engedte, hogy behajszolják eseményekbe. Igaz, azt sem engedte meg, hogy lebeszéljék olyan alkalmakról, olyan feladatokról, amiket Isten elészabott. Hiába akarja a féltő tanítványi szó, Péter szava visszatartani a kereszthaláltól, Jézust nem lehetett visszatartani. A rá váró szenvedések, a teher, a harc elé is úgy ment Jézus, hogy tudta: most eljött annak Istentől rendelt ideje. És megy szembe az eseményekkel. Jézus soha nem sodródott, ő mindig az Isten rendjéhez igazodott.

Testvérek, valamit jegyezzünk meg újra vagy tanuljunk meg először: Az Isten gyermekének, a hívő embernek kötelessége (ne féljünk ettől a szótól!) és rögtön hozzáteszem, boldog kiváltsága, hogy keresi és megérti Isten reá vonatkozó tervét, rendjét, akaratát. Amikor megkeressük, megtaláljuk és megértjük Isten ránk vonatkozó akaratát, akkor abba engedelmesen beleigazodunk. Amikor ezt tesszük, akkor Isten hitelesítő pecsétje, az áldás megnyugszik az életünkön. Ha keservesen nehéz úton is kell menni, de az Isten küld arra az útra és mi azt engedelmesen vállaljuk, akkor az Isten áldása megnyugszik rajtunk. Tanuljunk meg Jézustól: kötelesség és boldog kiváltság hogy az Isten életünkre vonatkozó tervét, rendjét, akaratát keressük, megértjük, és ezt engedelmesen betöltjük. Aztán ennek a jól ismert virágvasárnap történetnek van egy drámai vonása is.

Miközben egy eufórikus, boldog, Jézus előtt hódoló, hatalmas tömeg veszi őt körbe és kíséri, aközben Jézus egyszer csak megáll és sírni kezd. Az eredeti szöveg többet mond, azt mondja: zokog, olyan szó van itt, ami kifejezi, amikor fölszakad az emberből a zokogás. Nem csak megkönnyezte Jézus Jeruzsálemet, nem csak potyogtak csöndben a könnyei, hanem hangosan zokogott. Egyfelől ott az ünneplő sokaság, másfelől Jézus hangosan zokog. Mert Jézus tudta, hogy az ünneplő sokaság és ezeknek a fiai, unokái néhány évtized múlva rettenetes ítélet részesei lesznek. Elmondta: Kő kövön nem marad ebben a városban. Ahogy Jézus próféciában előre megmondta, pontosan úgy pusztította el Jeruzsálemet Titus római császár hadserege. Jézus sír és zokog, mert bár most ő elfogadja a királynak kijáró tiszteletet, és a nép is így köszönti, de Jézus tudja, hogy a nép egészen mást ért és vár az ő királyságától és messiás volta alatt, mint amit Jézus gondol és megvalósítani készül. A nép egy a Dávid trónjára törekvő, harcos, diadalmas, evilági értelemben győztes messiást várt, és azt tudta volna segíteni is. De Jézus nem a Dávid trónjára ment, ő egy másik trónra készül, a keresztfa trónjára. Jézus világosan látja, tudja, hogy ő és a népe nagyon messze vannak egymástól.

Az mindig tragédia, ha egy nép és a vezetője elbeszélnek egymás mellett, ha a nép és a vezetője nincs egységben. De ez a virágvasárnapi tragédia ennél sokkal nagyobb. Egy nép pusztult bele abba, hogy nem értette és nem akarta megérteni a közérkező királya, messiása gondolatát, akaratát. Hogy mennyire másként gondolkodtak Jézus királyságáról, messiás voltáról, azt virágvasárnap még csak Jézus látta, pár nap múlva azonban már a nép is. Ez az egyik magyarázata annak, hogy pár nap múlva ugyanez a nép, ennek bizonyos csoportjai már nem „hossanná”-t kiáltanak, hanem „feszítsd meg”-et.

Mi volt ennek a nagyon mély feszültségnek az oka? Hogy Jézus és a népe ennyire mást gondolt Jézus királyi, messiási voltáról? Az ószövetségi próféciák beszélnek a messiásról, mint szenvedőről (Olvasd el

otthon Ézsaiás próféta könyvének 53. fejezetét. A legcsodálatosabban, a legvilágosabban beszél az Ószövetségben Jézusról, mint szenvedő messiásról.) Ugyanakkor az Ószövetség beszél diadalmas messiásról is. Ezt jól tudta Jézus népe. Csak Jézus népe a szenvedő messiásról szóló próféciákat nem akarta elfogadni. Nekik szenvedő messiásra nem volt szükségük. gondolták. Nekünk diadalmas kell! Aki úgy áll az élünkre, hogy végre felemeljük a fejünket, és végre elzavarjuk innen a gyűlölt megszállókat. Nekik csak diadalmas messiás kellett. A szenvedő messiással nem tudtak és nem akartak mit kezdeni. Ezt Pál később így fogalmazza egyik levelében: A kereszt a zsidóknak botrány, botránkozás. Nagyon sok zsidó ember számára a mai napig Jézus személye és a kereszt a legnagyobb botrány. Jézus virágvasárnapi bevonulása minden örvendezés, ujjongó hozsannázás, királynak kijáró tisztelet ellenére, a szenvedő messiás bevonulása. Ezt onnan lehet tudni, hogy alázatosan jön Jézus. Nem véletlen hogy a zakariási próféciát, az alázatos, az egyszerű, a szegény, a szenvedő messiás próféciáját tölti be ezen a napon, és nem a diadalmas messiás próféciáját.

Talán úgy első olvasásra, hallásra nem tűnik fontosnak, hogy éppen egy számarcsikón vonul be Jézus. De ez is jel volt és ennek a jelnek üzenete volt. A számaron utaztak, de soha nem harcoltak. Aki számaron vonult be, az a béke fejedelme volt. Hiába látta akkor Jézust így a nép, nem értette vagy nem akarta érteni. A saját vágyait, a saját reményeit vetítette ki Jézusra. Oh, de sokszor járunk mi is így! Olyan dolgokat várunk el az Istentől, amit Ő soha nem ígért, csak mi szeretnénk nagyon és kivetítjük rá, és szeretnénk meggyőzni az Istent, hogy azt cselekedje meg, amit mi várunk el tőle. Így járt Izrael népe is. Látta a béke fejedelmeként bevonuló Jézust és mégis harcoló, evilági értelemben harcoló, diadalmas messiást várt. Ezért csalódott.

De Jézus nem csak a szenvedő messiás próféciáját töltötte be, ő a dicsőséges, a mindenké feletti hatalmat nyert messiás próféciáját is elkezdte betölteni húsvét hajnalán. Van-e annál nagyobb diadal, mint hogy Jézus legyőzte a halált? És mi tudjuk,

hogy a húsvéti feltámadással csak elkezdődött Jézus megdicsőülése. A Jelenések könyve már úgy ír Jezusról, mint aki fehér lovon - a dicsőség, az erő, a hatalom jele ez érkezik, s a neve ez: Királyok királya, uraknak ura. Elkövetkezik majd az is, amikor Jézus újra bevonul, de már nem egy ország egy városába, hanem ebbe a világba vonul be, lép be Jézus isteni dicsőségében, teljhatalommal.

Ezt pere során, amikor éppen halálba küldik az övéi, amikor tudja, hogy a legiszonyosabb mélység felé megy, akkor vallja meg először. Meglátok majd az ég felhőin eljönni teljes dicsőségben. Virágvasárnap az alázatos, szenvedő, keresztet vállaló messiást látjuk. Húsvét hajnalán és azóta hitben, egykor majd színről színre láthatjuk a teljes dicsőségben, isteni fenségben, méltóságban érkező messiáskirályt, Jézust. Akkor is lehet majd énekelni, hogy: Áldott, aki jő az Úrnak nevében. És akik már itt e földi életük során egyszer lélekben térdre, arcra borultak Jézus előtt a szenvedőben is felismerve a dicsőségest, azok az idők végén visszajövő Jézus elé boldog nagy örömmel mennek, hogy végre megérkezett a mi dicsőséges urunk.

Virágvasárnap, nagyhéten, nagypénteken a dicsőségét, hatalmát alázatba, megcsúfoltatásba, összetörettetésbe rejtő Jézus van előttünk. De akiben élő hit van, az ebben a Jézusban is látja az Istent. Hadd említsek ebből a virágvasárnapi történetből is egy-két epizódot, amiben felragyog Jézus istensége.

Jézus istenségének a jele, hogy miközben bevonul Jeruzsálembe, az ellenségei moccanni sem tudnak. Jeruzsálemben, ilyenkor páskaünnep idején megerősítették ma így mondanánk a rendőri készültséget akkor a katonaságot, a helytartó, akkor Poncius Pilátus a kényelmes, tengerparti luxusrezidenciájából beköltözött Jeruzsálembe, hogy szemmel tartsa a nagy ünnepen mindig mozgolódni kész, a messiási reményeket újra meg újra felébreszteni igyekvő zsidókat. Római katonákkal zsúfolva a város és az Antónia erőd, ott van a

helytartó, akik a lázadás legkisebb jelére készek azonnal lecsapni. Ehhez képest, egyes források szerint akár 2,5 millió, Jeruzsálemben ünneplő ember hozsannázása közepette vonul be a városba Jézus, a királynak kijáró tiszteletet elfogadva. És a rómaiak moccanni sem moccannak. A zsidó nép vezetői már hónapok, évek óta csak az alkalmát keresték, hogy Jézust megfogják. Most az ő „fészükbe” megy be Jézus. Ahol ők vannak otthon, ahol az övék minden. És hozzá sem mernek nyúlni Jézushoz.

Ahogy annak idején az oroszánok vermébe Dánielt, az Isten emberét nem illethették a fenevadak, mert Isten hatalma féken tartotta őket, valahogy így történik itt virágvasárnapon is. Az Isten fiához akármennyire is fenekedik az ellenség, egy ujjal nem nyúlhat mindaddig, amíg az Isten fia ezt meg nem engedi. Majd figyelj meg a nagyhét eseményeit olvasva, hallgatva, hogy miközben ott fenekedik sokfajta indulat, emberi aljasság, gyávaság, tanítványi árulás, ördögi mesterkedés Jézus ellen, aközben egy ujjal nem érinthetik Jézust mindaddig, amíg Jézus ezt meg nem engedi nekik. Azt mondja Jézus: Én leteszem majd az én életem, tehát nem elveszik tőle. Őt nem lehet elfogni, amíg ő át nem adja magát nekik. Jó ezt tudnunk nekünk ma is, hogy egy Úr van ezen a világon, az Isten, és nem nagyhatalommal bíró kiskirályok, akik olykor packáznak velünk, akik sokszor bolondnak néznek, akik gyakran bármit megtehetnek velünk. Ők csak addig mozoghatnak, amíg az Isten megengedi azt nekik. És ha Isten úgy akarja, az ellenség mozdulatlanúságra legyen kényszerítve, akkor semmit nem tehet addig, amíg az Isten nem engedi, s csak annyit tehet, amennyit az Isten valamiért megenged.

Sokáig Jób sem értette és látta, miért engedi az én Istenem az én ellenségemet felettem diadalt ülni. Ezért vívódott, örlődött, kínlódott Jób. Sokszor mi sem értjük, miért és meddig engedi az Isten, hogy kitombolja magát a pusztító, az ellenség. De soha ne feledjük: az ellenségnek is az Isten parancsol. Jézus Isten-volta virágvasárnap is felragyogott, és az ellenségeit féken tartotta.

Azt is látjuk, hogy Jézus nem sodródik az eseményekkel, hanem irányítja az

eseményeket. Kiváltsága ez is a hívő embernek. Nem kell, hogy sodortassék hol ide, hol oda. Lehet egy vezére, másként mondom: pásztora, aki irányítja az életét, aki előtte jár. Sodródsz hol ide, hol oda? Csapódik az életed egyik végletből a másik végletbe? Magad sem tudod sokszor hogy merre is mész, hogy egyáltalán halad-e az életed valamerre? Van valami értelme mindannak ami történik veled? Vagy csak úgy múlnak a napok, a hónapok, az évek? Egyik megpróbáltatás a másik után, épp hogy egy kis öröm támadt benned, valami rögtön megfojtja azt. Vagy ott él benned az a meggyőződés, hogy valaki előttem jár, és nem sodródok, vagy sodortatom, még ha sokszor úgy tűnik is, hanem valaki vezet engem. Valaki irányít.

Jézus istensége felragyog abban is, hogy előre elmondja és kijelenti, mi fog történni. Azt mondja két tanítványnak, hogy menjetek be ebbe az előttünk lévő faluba, találtok ott egy szamarat és az ő vemhét, ahogy a régi fordítás mondja, egy szamárcsikót, amin még ember nem ült és hozzátok ide, és, ha valaki kérdezi, miért hozzátok el, mondjátok, hogy az Úrnak van szüksége rá, és rögtön elengedi. Előremegy a két tanítvány és azt tapasztalja, minden úgy történik hajszálpontosan, ahogy előtte Jézus nekik elmondta. Erre ember nem képes. Itt az Isten szól, tervez, cselekszik. Jézus istensége abban is látszik, ahogy emberek boldog örömmel mozdulnak az ő akarata teljesítésére.

Érdemes Isten gyermekeként Jézusra figyelni, őreá hallgatni az ő parancsát megtartani. Mert akkor azt fogod tapasztalni, akár a mindennapi életedben, akár ha Isten szolgálatában is állsz, a szolgálati területeden is, hogy Jézus mindig előttünk jár. Ő nem azt mondja, hogy menj, gyermekem, aztán boldogulj, ahogy tudsz, hanem előttem jár. Ha figyelünk az ő szavára, ha elhisszük, amit mond, és arra ráállunk, akkor azt fogjuk tapasztalni, előttünk jár az Isten. És olyan szépen rendezti az életünk dolgait, hogy néha csak megállunk és hálás, boldog szívvel ámulunk: Uram! Te, ezt mind tudtad előre! Nekem még fogalmam sem volt, hogy az

előttem lévő útszakaszon mi lesz, csak sejtéseim voltak, talán, sok-sok félelmem is, de láttam, menet közben tapasztaltam, ahogy énekeltük is: Mindent oly szépen intézett. Ismered ezt a boldog kiváltságot, hogy előttem jár a te Istened, hogy ő rendezi el az életed dolgait?

És végül Jézus istenségének jele az is, hogy olyan szamárcsikóra ül, amin ember nem ült még. Az Ószövetségben az volt a rend, hogy Isten céljaira olyan állatot volt szabad akár áldozatként adni, akár egyéb módon odaáldozni, amin ember nem ült és még terhet nem hordott. Nem véletlen, hogy bár a szamár és a csikója együtt jönnek, Jézus nem a szamárra ül, hanem a szamárcsikóra ül, amin ember még nem ült. Mert ez a munkára, teherhordásra még soha nem fogott szamárcsikó az Istennek jár. Jézust, mint Isten a maga alázatos, szegény, szerény, egyszerű voltában, vonul be ezen a szamárcsikón Jeruzsálembe.

Virágvasárnap alázatosan, szegényen, a szenvedés útjára készülve vonult be Jézus Jeruzsálembe. Egykor, amikor visszajön e világra akkor dicsőségben jön majd. Addig pedig egy-egy szívhez jön alázatosan, szelíd szóval, csöndesen zörgetve. Jön, mert tudja, hogy szüksége van őreá a mi szívünknek. A tiédnek is, az enyémnek is. Szükségünk van a szeretetére, mert abban lehet élni igazán. Lehet a szeretete nélkül is élni, de nem érdemes. Jön Jézus, mert tudja, hogy szükségünk van őreá, büntörlő kegyelmére, irgalmára, szükségünk van rá, hogy ne sodródjunk és sodortassunk, hanem vezetett életek legyünk.

És jön ma Jézus a szívünkhöz közel, mert nem csak nekünk van szükségünk őreá, de akármilyen különös is, neki is szüksége van reánk. Reád is, reád is, reám is. Most lehet, hogy azt mondod: Uram! Énreám? Te tudod, hogy ki vagyok én, most már én is kezdem tudni, mégis azt mondod, hogy rám van szükséged? E nyomorult, erőtlen, összetört állapotomban? Igen. Így ahogy vagy! Szüksége van reád. Hogy általad jelenjen meg ő ebben a világban. Az ő irgalma, könyörülete, szeretete, lelkesége. Szüksége van reád. Az Úrnak van szüksége reád. Hiszed? Engedelmesen elfogadod, hogy az életedet a

kezébe vegye és használjon? Erővel is kényszeríthetne a saját szolgálatába, de nem így tesz. Ő úgy von bennünket a szolgálatába, hogy közben átéli a szívünk: ez nekünk méltóság, ez nekünk sokra méltatás, ez öröm, hogy az Úrnak szüksége van reánk. Ma Jézus, mint király, mint Isten felkent küldöttje, a messiás igéje és Lelke által jött közel hozzánk, hozzád, hozzám. A szívünk előtt áll. Az Ő közelítésére, életünk előtt való megjelenésére lehet és legyen ez a válaszuk: Jöjj, királyom, Jézusom, szívem íme megnyitom.?

Így legyen!

Ámen!

Állandó nyári alkalmaink

Kedd 10: asszonyok bibliaórája

Csütörtök 10: gyülekezeti bibliaóra

Vasárnap 10: felnőtt és gyermek istentisztelet, valamint gyermekmegőrzés

---

Gyülekezeti hírmondó: a Pesterzsébet Központi Református Egyházközség kiadványa.

Cím: 1204 Budapest, Ady Endre u. 81. 283-00-29 www.pkre.hu

Felelős szerkesztő: Pappné G. Judit

Felelős kiadó: Takaró Tamás esperes, lelkipásztor